

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 1 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

1. מטרה

1.1. לקבוע את כללי הבטיחות הנדרשים בעת העבודה בבתי המלאכה וסדנאות שונות באוניברסיטת חיפה.

2. מסמכים ישימים

2.1. פקודת הבטיחות בעבודה- תש"ל 1970 ותקנותיה

2.2. חוק ארגון הפיקוח על העבודה- התשי"ד – 1954 ותקנותיו

2.3. נוהל מערך הבטיחות באוניברסיטת חיפה- 01 - 07

2.4. נוהל הדרכות מקצועיות בבטיחות מס' 10 - 07

2.5. נוהל הדרכת עובדים וקליטתם מס' 04-24

3. הגדרות

3.1. **מנהל פעילות אזורי**: מי שבתוקף תפקידו משמש כאחראי על אזור עבודה מוגדר, תחום פעילות, ו/או עובדים. בכלל זה מוגדרים: מנהלי מחלקות, מנהלי עבודה, מנהלי מעבדות, מנהלי סדנאות ומנהלים אזורי פעילות שונים באוניברסיטה.

3.2. **בתי מלאכה** - בהוראה זו - הינם מסגרות, נגריות, נפוח זכוכית, מעבדות לאלקטרוניקה וחשמל, בתי מלאכה למכניקה עדינה וכל מקום שמתבצעת בו עבודה מכנית בשטחי האוניברסיטה

3.3. **מנהל בית מלאכה**- הינו האחראי במקום, על העובדים והמכונות. אחראי על ציוד המגן, ציוד כיבוי-אש, אמינות הכלים והפריטים המנופקים מבית המלאכה.

4. שיטה

4.1. כללי

4.1.1. אוניברסיטת חיפה כחלק מהמאמץ למנוע תאונות ומפגעי בטיחות רואה במנהליה אחראים אישית לשמירה על בטיחות השהים והעובדים בתחומה כחלק מתרבות הניהול בקמפוס.

4.1.2. במטרה לקיים את רוח פקודות החוק "פקודת הבטיחות בעבודה – תש"ל 1970" ותקנותיו ובעיקר את רוח החוק בסעיפים 219 – 222 רואה אוניברסיטת חיפה הכרח לבדוק ולדווח על מצב הבטיחות באזורי פעילות שונים.

4.2. שילוט בתי מלאכה

4.2.1. בכניסה לכל בית מלאכה/ סדנא יש לתלות שלט שיכלול את שם בית המלאכה, שם האחראי והיכן ניתן למצאו אחר שעות הפעילות.

4.2.2. בכניסה לבית המלאכה ובתוך בית המלאכה, יותקנו שלטי בטיחות בהתאם לסיכונים: אסור לעשן, סכנה רעלים וכו'.

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 2 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

4.3. הדרכות והסמכות עובדים:

4.3.1. כל עובד יוסמך ע"י מנהל העבודה/סדנא/ בית מלאכה לבצע את הפעולות לעבודות הנדרשות לפי הנדרש בנוהל מס' 04 – 24 נוהל הדרכת עובדים וקליטתם.

4.3.2. עובדים ותלמידים יודרכו באחריות מנהל הסדנא והמדריכים בה לשימוש בציוד ומכונות על פי נספח מס' 1.

4.3.3. העתק מתעוד ההדרכה יישמר בסדנא למשך כל תקופת העבודה של התלמיד/העובד בבית המלאכה/ סדנא.

4.4. לפני ביצוע עבודה

4.4.1. לפני ביצוע עבודה כלשהי, באחריות מנהל העבודה / הסדנא לוודא נקיטת כל אמצעי הבטיחות הדרושים לביצוע ע"י עובדיו בהתאם לסוג העבודה.

4.4.2. באחריות מנהל הפעילות במקום לוודא שכל המכונות לעבודה תקינות, כל המגנינים ומפסקי החירום הנדרשים תקינים ובמקומם.

4.4.3. באחריות מנהל הפעילות לוודא שמכונות או ציוד הדורש בדיקה ע"י בודק מוסמך נושא תסקיר בדיקה בתוקף.

4.4.4. מנהל הפעילות יודא שמול כל מכונה קיימות במקום בולט הוראות והנחיות בטיחות בבתי המלאכה / סדנאות ויפעל ליישומם כמתחייב מהחוקים, תקנות, והנהלים הקיימים באוניברסיטה.

4.5. עבודה בבתי מלאכה וסדנאות

4.5.1. מנהל הפעילות במקום לא יעסיק אדם במקום עבודה ולא יפעיל בו מכונה או ציוד או תהליך או ישתמש בחומרים ואמצעים, אלא אם ניתנה לו הדרכה מתאימה על הסיכונים האופייניים לפעילותו

4.5.2. מנהל הפעילות במקום יקפיד להשתמש בחומרים תקינים - אין להשתמש בחומרים שפג תוקפם. יודא קיום כרטיס בטיחות MSDS לכל סוגי החומרים המסוכנים בבית המלאכה / סדנאות, ויביא את תוכנם לידיעת כל הנוגעים בדבר.

4.5.3. אין להחזיק בבית המלאכה/ סדנא חומרים מסוכנים מעל הצריכה השוטפת.

4.5.4. מנהל הפעילות במקום יקפיד על שימוש בציוד ובכלי עבודה תקינים, תקינים ומתאימים לייעודם.

4.5.5. מנהל הפעילות בסדנא יקפיד על שמירת הסדר והניקיון ושמירת מעברי מילוט פנויים מצידוד וחומרים.

4.5.6. מנהל עבודה/ סדנא יודא ביצוע ביקורת תקופתית לציוד, בהתאם לתוכנית ביקורות.

4.5.7. באחריות מנהל עבודה/ סדנא לבצע בדיקות תקופתיות לציוד בית מלאכה:

4.5.7.1. ציוד חשמלי קבוע – ע"י חשמלאי מוסמך פעם בשנה.

4.5.7.2. ציוד חשמלי מיטלטל - ע"י חשמלאי + מנהל עבודה פעם בשנה.

4.5.7.3. מפסקי פחת – ע"י מנהל עבודה פעם בחודש.

4.5.7.4. ציוד עזרה ראשונה – ע"י מנהל עבודה פעם בחודש.

4.5.7.5. ציוד מגן אישי – ע"י מנהל עבודה כל 6 חודשים.

מסמך זה תקף ומבוקר רק בגירסתו במחשב, בתיקיית Outlook של נוהלי האוניברסיטה

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 3 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

- 4.5.7.6. מנהל עבודה יתעד את בדיקת הציוד בבתי מלאכה סדנאות.
- 4.5.8. כל תיקון חשמל של ציוד או במבנה, בבית המלאכה או בסדנא יעשה אך ורק ע"י חשמלאי מוסמך תוך נקיטת כל אמצעי הבטיחות הנדרשים לרבות נעילת אנרגיות בשיטת נעילה ותיוג.
- 4.5.9. מנהל עבודה יוודא קיום אמצעי הגנה מתאימים למניעת פגיעה בעובדים או נזק לרכוש מתנועה בתוך בית המלאכה / סדנה.
- 4.5.10. יש להציב מחיצות מתאימות בין עמדות עבודה שבהן קיימת סכנת פגיעה מגצים, שבבים, או כל גורם מסוכן אחר.
- 4.5.11. מנהל עבודה ידריך ויוודא כי העובדים / תלמידים לובשים בגדי עבודה מתאימים ונקיים, ללא קצוות חופשיים, על מנת למנוע היתפסות בחלקים נעים או מסתובבים.
- 4.5.12. מנהל עבודה יוודא שימוש בציוד מגן אישי בהתאם לסוג העבודה ותהליך העבודה כמתחייב מתקנות הבטיחות בעבודה.
- 4.5.13. במקום העבודה ובשטח בתי מלאכה / סדנאות יהיו האנשים הקשורים לתהליך העבודה בלבד. קבלנים לא יורשו לבצע עבודות בבתי מלאכה / סדנאות של האוניברסיטה.
- 4.5.14. מנהל עבודה יוודא קיום ציוד כיבוי אש תקין בהישג יד, ויוודא שהעובדים בקיאים בהפעלתו על מנהל העבודה מוטלת האחריות לדווח למנהלו הישיר ולממונה על הבטיחות על כל מפגעי הבטיחות, אירועי כמעט וניפגע ותאונות עבודה ע"מ לסייע בתחקורן ומניעתן

5. אחריות

- 5.1. ראש אגף תחזוקה
- 5.2. ראש אגף משק ומבנים
- 5.3. מנהלת המעונות
- 5.4. ראש אגף משאבי אנוש- הסמכות, הדרכה
- 5.5. מנהלי מעבדות
- 5.6. מנהלת מוזיאון
- 5.7. ממונה על בטיחות וגהות
- 5.8. מנהלי סדנאות ומנהלי עבודה

6. נספחים

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 4 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

6.1. נספח מס' 1: הוראות בטיחות לעבודה ליד מכונות.

הוראות בטיחות לעבודה ליד מכונות

ביגוד

אין ללבוש ביגוד קרוע, רפי, לא רכוס, לא מכופתר או מלוכלך.
אין לענווד קישוטים שעלולים להיתפס, כגון טבעת, שעון יד, שרשרת וכו'.
שיער ארוך יש לקשור צמוד לראש. יש לכסות בכובע או במטפחת.

לפני הפעלה בפעם הראשונה

אל תפעיל מכונה לפני שקבלת הדרכה מאדם מוסמך, ואתה משוכנע שקלטת את ההדרכה לגבי:

- כל ההיבטים הטכניים הקשורים במכונה ובהפעלתה.
- כל הסיכונים הקשורים בהפעלת המכונה.
- אמצעי הבטיחות שיש לנקוט, למניעת תאונות.

אם אינך בטוח ביכולתך לפעול בהתאם להדרכה, בקש הנחיה נוספת, בשפה המובנת לך.

לפני הפעלת המכונה

במכונות ניירות בדוק חיבור יציב לרצפה.
ודא הימצאות, הצבה נכונה ופעולה תקינה, של כל המגנינים הקבועים והמשולבים, המחיצות והתקני הבטיחות.
ודא שהנך מכיר את מיקומם ואופן הפעלתם של כל המפסקים לעצירת חירום.
במכונה אוטומטית או במכונה שאינך יכול לראות את כולה מתחנת ההפעלה, הפעל התראה קולית ו/או אורית. התראה כזו חייבת להיות מותקנת במכונה.

בשעת הפעלה

השתמש תמיד ובאופן נכון באמצעי הבטיחות של המכונה שהועמדו לרשותך.
אל תסיר ואל תבטל מגן או אמצעי בטיחות אחר.
אל תנסה לעקוף את אמצעי הבטיחות או לגשת מעליהם, מסביבם או דרכם.
אל תטפל במגן או בהתקן בטיחות כלשהו בעת פעולת המכונה.

עיבוד שבבי

ודא שהכלים במכונה מתאימים לעבודה שתבצע, מושחזים נכון, מותקנים ומחוברים חזק במקומם, ומופעלים במהירות חיתוך הנכונה.
אל תסיר שבבים ביד, השתמש תמיד בכלי מתאים ובעל ידית ישרה ויציבה.
מסמך זה תקף ומבוקר רק בגירסתו במחשב, בתיקיית Outlook של נוהלי האוניברסיטה

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 5 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

אל תנקה שבבים, נסורת או אבק בהתזת אוויר דחוס. יש להעדיף ניקוי בשאיבה.

ביצוע פעולות ניקוי ואחזקה או גישה למקומות מסוכנים במכונה

ודא שכל החלקים הנעים המסוכנים נעצרו.
אם אתה חייב לבצע פעולות בתוך מכונה, לבד או יחד אם עובדים אחרים, מחוץ לשדה הראייה של אנשים אחרים הנמצאים במקום העבודה, חובה להשתמש במתקני נעילה המונעים באופן פיזי הפעלת המכונה כל עוד אתה וכל העובדים האחרים לא יצאתם מהאזורים המסוכנים.
יש להשתמש בהתקני נעילה ביחד עם שלטי אזהרה והצגת שמות העובדים הנמצאים באזורי הסכנה. אל תטפל במכונות בשעה שהן פועלות. לצורכי בדיקה, כיוון או סיכה בלבד. עשה זאת רק אם הנך מעל גיל 18, עברת הכשרה מתאימה וקבלת מינוי בכתב מתופס המפעל או מנהלו, המגדיר לך מה הן הפעולות שהנך רשאי לבצע ומה הם אמצעי הבטיחות שיש לנקוט.

ציוד מגן אישי

לעיתים חייבים להשתמש בציוד מגן אישי כגון: ביגוד מיוחד, כולל אמצעי הגנה לראש ולרגלים, מגני אוזניים, מגני עיניים, או מסכות מגן או מערכות נשימה. דאג להצטייד בפרטי ציוד המגן הדרוש, למד להשתמש, לאחסן ולתחזק אותם נכון ועשה בהם שימוש נכון.

ערנות לתקלות

הודיע לממונה הישיר שלך על כל תקלה במכונה, על כל פגם במגן או בהתקני הבטיחות, או על העדר מגן או התקן בטיחות על נקודות ואזורים מסוכנים במכונה.

התעדכנות

למד את הוראות העבודה והבטיחות של מקום העבודה. השתתף בכל ההדרכות הנדרשות, כדי לשמור על רמת ידע ומיומנות מקצועית גבוהים, ולדעת כל עדכון בטיחותי שמתפרסם.

ואם למרות הכל...

ואם למרות כל האמור לעיל בכל זאת מי שהוא נפגע...
הודע מיידי בתלפון החירום 7000 תוך מסירת כל הפרטים על הארוע:
מיקום מדויק, פרטי הפגיעה וכד'
דיוק במסירת פרטים יחסוך זמן ויציל חיי אדם.

לסיכום: אל תעשה דבר העלול לסכן אותך או אנשים אחרים.

מספר הנוהל: 07 - 22 בתוקף מתאריך: 1 באוגוסט 2005 מהדורה: 1 עמוד 6 מתוך 6	אוניברסיטת חיפה נוהלי האוניברסיטה	
מאשר הנוהל: ברוך מרזן	בטיחות בעבודה בבתי מלאכה וסדנאות	

הצהרת התלמיד/העובד

קראתי בעיון את "הוראות בטיחות לעבודה ליד מכונות".

אני מצהיר/ה בזאת שהבנתי את הכתוב וכן קיבלתי הדרכה מתאימה.

אני מקבל/ת על עצמי לפעול לפי הוראות אלו ולפי כל הוראות הבטיחות שיימסרו לי בכתב או בעל פה.

שם משפחה _____ שם פרטי _____

מספר ת.ז. _____ חוג לימוד _____

תאריך _____ חתימת התלמיד _____

שם המדריך _____ חתימת המדריך _____